

Udarbejdet for Danske Handicaporganisationer

Mange unge med handicap får ikke en ungdomsuddannelse

Unge med et psykisk eller fysisk handicap klarer sig markant dårligere i uddannelsessystemet sammenlignet med jævnaldrende unge. Således er unge med handicap i væsentlig lavere grad i gang med en ungdomsuddannelse som 18-årig, og færre unge med handicap har afsluttet en ungdomsuddannelse som 25-årig. Analysen her peger således på, at unge med psykisk eller fysisk handicap klarer sig dårligere i uddannelsessystemet.

af chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl** & stud.polit. **Rasmus Salmon**

7. marts 2019

Analysens hovedkonklusioner

- AE har undersøgt, hvordan unge med forskellige udvalgte psykiske og fysiske handicap klarer sig i det danske uddannelsessystem.
- I analysen er der set på, hvordan unge med handicap klarer sig i forhold til, om de er i gang med en uddannelse som 18-årig, og om de har opnået en uddannelse som 25-årig.
- Blandt alle 18-årige var 88 procent enten i gang eller færdig med en ungdomsuddannelse. Det samme gælder blot ca. 60 procent af de unge med ADHD, autisme eller et psykisk handicap. I gennemsnit er ca. 64 procent af de 18-årige med de udvalgte handicap i gang med en ungdomsuddannelse.
- Blandt alle 25-årige har ca. 80 procent fuldført mindst en ungdomsuddannelse, mens det gælder ca. 54 procent af unge med de udvalgte handicap, som er medtaget i analysen. Eksempelvis er det kun hver tredje med en ADHD-diagnose, der har afsluttet en ungdomsuddannelse som 25-årig.

Kontakt

Chefanalytiker

Mie Dalskov Pihl

Tlf. 33 55 77 20

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Færre unge med handicap er i gang med en ungdomsuddannelse

AE har for Danske Handicaporganisationer undersøgt, hvordan unge med psykiske og fysiske udfordringer klarer sig i forhold til uddannelse.

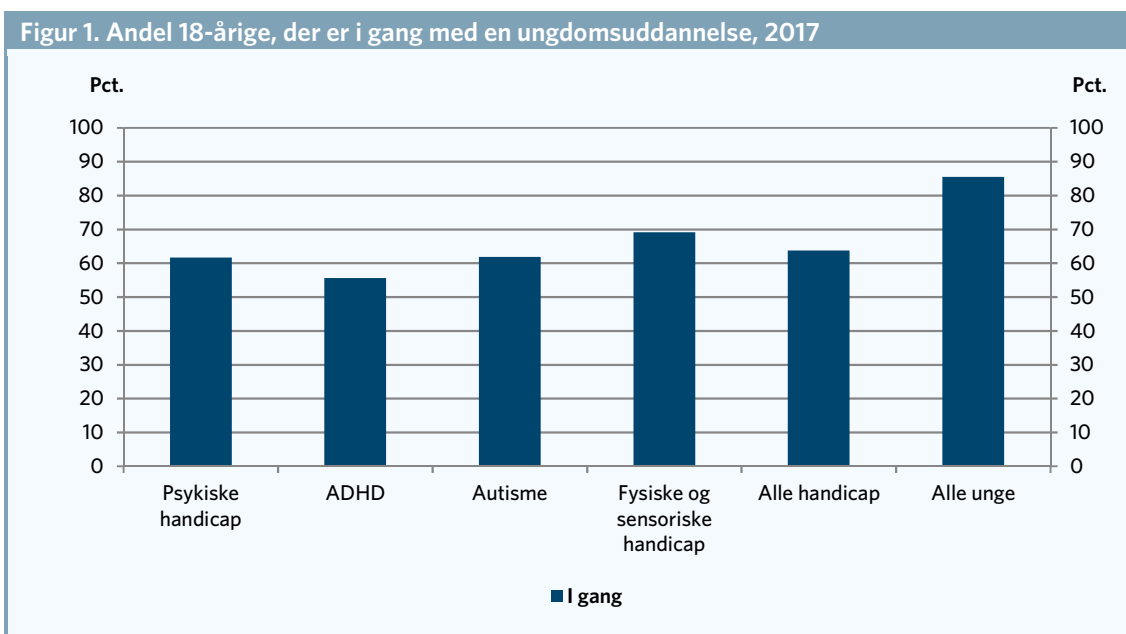
Konkret har vi undersøgt, hvordan unge med forskellige former for udvalgte diagnoser klarer sig i forhold til, om man er i gang med en uddannelse som 18-årig, og om man som 25-årig har fået en ungdomsuddannelse.¹

I analysen har vi set på unge med psykiske handicap i form af stress og angst, unge med ADHD, unge med autisme samt unge med fysiske eller sensoriske handicap (inkl. epilepsi). De udvalgte grupper af unge med handicap er udpeget ud fra diagnoser, jf. Landspatientregistret. Det vil sige, at diagnoserne er stillet i sygehussektoren, og grupperne er ikke gensidigt udelukkende. Se mere i boks 1.

Unge med handicap er i mindre grad i gang med en ungdomsuddannelse som 18-årige

I gennemsnit var ca. 86 procent af alle 18-årige i gang med en ungdomsuddannelse i 2017. Den andel er markant mindre, når man ser på unge med forskellige typer af handicap, jf. figur 1. Blandt unge med psykiske handicap, autisme og ADHD er det blot omkring 60 procent, der er i gang med en uddannelse, mens det er ca. 70 procent blandt unge med fysiske og sensoriske handicap. I gennemsnit er 64 procent af unge med de udvalgte handicap i gang med en ungdomsuddannelse som 18-årige, hvilket skal holdes op imod 86 procent blandt alle 18-årige.

Det skal bemærkes, at andelen, der er i gang med en STU, indgår i dem, der er i gang med en ungdomsuddannelse. Blandt unge med handicap gælder det for ca. 11 procent.

Anm: Se metodeboks.

Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for Lovmodellen.

Tallene viser dermed, at andelen, der ikke er i gang med en ungdomsuddannelse, er mindst dobbelt så stor som blandt alle unge, når man ser på unge med forskellige former for handicap og diagnoser, jf.

¹ Analysen følger ikke de samme unge over tid, men ser på to forskellige generationer i 2017.

tabel 1. Størst er andelen blandt unge med ADHD, hvor 44 procent ikke er i gang med en uddannelse. Blandt 18-årige med autisme og psykiske handicap er 38 procent ikke i gang med en uddannelse, mens andelen er ca. 31 procent blandt unge med fysiske og sensoriske handicap.

Ser man på, hvilke uddannelser de unge så er i gang med, så er der flest, der er i gang med en erhvervsuddannelse blandt unge med ADHD. I denne gruppe er 23 procent i gang med en erhvervsuddannelse. Flest blandt unge med psykiske handicap som angst og stress er i gang med en gymnasial uddannelse. Blandt unge med autisme er forholdsvis mange – næsten hver fjerde – i gang med en STU eller kombineret ungdomsuddannelse.

Tabel 1. 18-årige fordelt på handicap og igangværende uddannelse

	Psykiske handicap	ADHD	Autisme	Fysiske og sensoriske handicap	Alle handicap	Unge uden handicap	Alle unge
Personer							
Ikke i gang	1.490	950	660	380	2.600	7.170	9.770
EUD	520	500	160	200	1.170	9.140	10.310
Gymnasial m.m.	1.660	400	500	470	2.640	43.320	45.960
Andet bla. STU	210	280	410	180	760	660	1.420
I alt	3.890	2.140	1.730	1.230	7.170	60.290	67.460

Anm: Se metodeboks.

Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for Lovmodellen.

Tabel 2. 18-årige fordelt på handicap og igangværende uddannelse

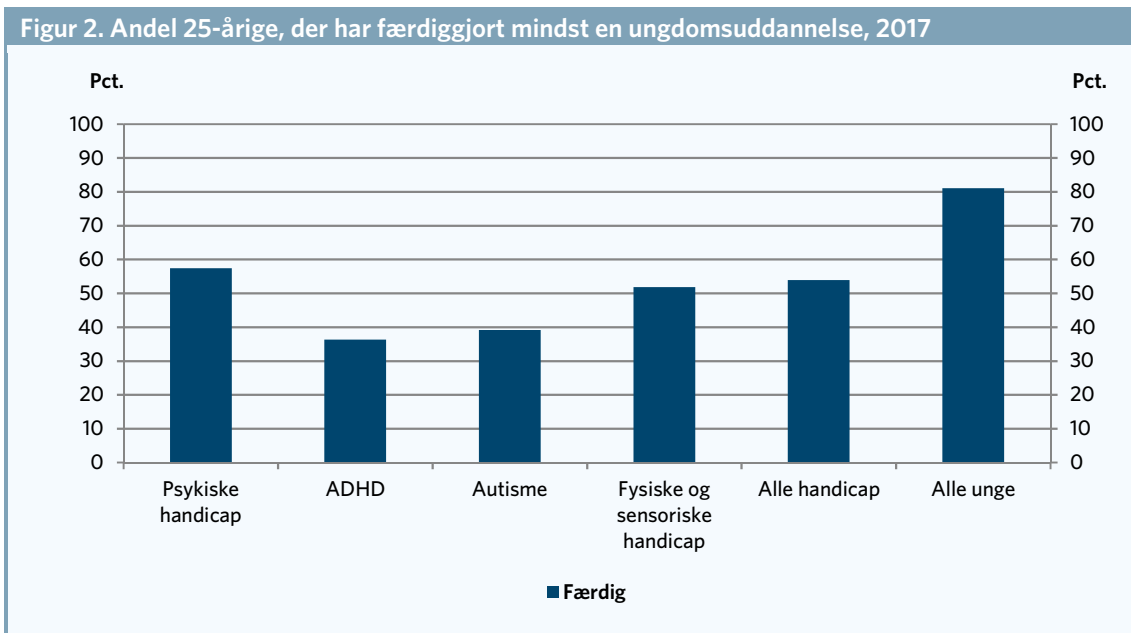
	Psykiske handicap	ADHD	Autisme	Fysiske og sensoriske handicap	Alle handicap	Unge uden handicap	Alle unge
Pct.							
Ikke igang	38,3	44,4	38,2	30,9	36,3	11,9	14,5
EUD	13,4	23,4	9,2	16,3	16,3	15,2	15,3
Gymnasial m.m.	42,7	18,7	28,9	38,2	36,8	71,9	68,1
Andet bla. STU	5,4	13,1	23,7	14,6	10,6	1,1	2,1
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anm: Se metodeboks.

Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for Lovmodellen.

Færre unge med handicap har fået en uddannelse som 25-årig

Cirka 80 procent af alle 25-årige har fuldført mindst en ungdomsuddannelse. Ser man på unge med handicap, er andelen markant lavere, jf. figur 2.

Anm: Se metodeboks.
 Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for lovmodellen.

Tabel 3 og 4 viser, at knap hver femte af alle unge ikke har fuldført en uddannelse. De kan være i gang, men de har som 25-årige ikke fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse². Blandt unge med et handicap eller en diagnose er andelen uden uddannelse markant højere. Mindst dobbelt så høj.

Blandt unge med et psykisk handicap har knap 43 procent som 25-årige ikke fuldført mindst en ungdomsuddannelse, og blandt unge med fysiske og sensoriske handicap er andelen 48 procent. Altså næsten hver anden. Blandt unge med ADHD eller autisme er det mere end 60 procent, der ikke har fuldført en ungdomsuddannelse som 25-årige.

Tabel 3. 25-årige fordelt på handicap og færdiggørelsesstatus for uddannelse, 2017

	Psykiske handicap	ADHD	Autisme	Fysiske og sensoriske handicap	Alle handicap	Unge uden handicap	Alle unge
	Personer						
Ikke færdig	2.270	1.070	560	410	3.520	8.900	12.420
EUD	1.080	380	110	170	1.580	15.010	16.590
Gymnasial m.m.	1.980	240	250	270	2.530	34.040	36.570
I alt	5.330	1.680	920	850	7.630	57.950	65.580

Anm: Se metodeboks.
 Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for lovmodellen.

² Bemærk, at en STU i DST-regi sidestilles med ikke at have en ungdomsuddannelse, og derfor de facto sidestilles med en grundskoleuddannelse.

Tabel 4. 25-årige fordelt på handicap og færdiggørelsesstatus for uddannelse, 2017

	Psykiske handicap	ADHD	Autisme	Fysiske og sensoriske handicap	Alle handicap	Unge uden handicap	Alle unge
	Pct.						
Ikke færdig	42,6	63,7	60,9	48,2	46,1	15,4	18,9
EUD	20,3	22,6	12,0	20,0	20,7	25,9	25,3
Gymnasial m.m.	37,1	14,3	27,2	31,8	33,2	58,7	55,8
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anm: Se metodeboks.

Kilde: AE på baggrund af datagrundlaget for lovmodellen.

Boks 1. Metodeboks

I analysen undersøges, hvordan unge med diagnoser klarer sig på forskellige uddannelsesparametre. Analysen kan deles op i to dele:

- A) Andelen af unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse som 18-årig
- B) Andelen af unge, der har fuldført mindst en ungdomsuddannelse som 25-årig

Hver del dækker sin egen population. Populationerne er beskrevet nedenfor.

Indenfor hver del ses på, hvordan man klarer sig på uddannelsesparameteren, når man ser på unge med forskellige handicap i forhold til alle unge.

De forskellige grupper af unge med de udvalgte handicap er defineret ud fra diagnosekoder. Diagnoserne er grupperet ud fra deres ICD-10 kode, og en person kan tælle med i flere grupper i tilfælde af diagnoser fra flere grupper. En person kan dog kun tælle med en gang i hver gruppe, selvom man måtte have flere diagnoser fra gruppen. Grupperne er udpeget og oversat af Danske Handicaporganisationer og defineret således:

Diagnosegruppe	Koder
Psykiske handicap (Angst, stress, OCD mv.)	DF40, DF41, DF43, DF44, DF46, DF47, DF48
ADHD	DF90
Autisme	DF84
Fysiske og sensoriske handicap (Epilepsi, diverse typer hjerneskade, blindhed og svagsyn, høretab, stammen, børnegigt, cerebral parese (spastiske lammelser), cystisk fibrose, muskelsvind, cøliaki og lammelser.)	DG40, DF803, DS020, DS021, DS027, DS028, DS029, DS06, DG91, DI6, DH54, DH90, DH91, DH93, DH94, DH95, DF985, DR48, DF81, DM08, DG80, DE84, DG710, DK90, DG81, DG82

Gruppen "Alle handicap" dækker, at man har en diagnose fra mindst en af de 4 grupper.

Om den unge har en diagnose, er opgjort ud fra Landspatientregisterets oplysninger fra somatiske og psykiatriske sygehuse frem til 2016. Der er ikke taget stilling til, hvornår diagnosen er stillet. Der er brugt aktions- og bi-diagnoser. Diagnoser stillet uden for sygehusystemet vil ikke indgå. Det vil sige, at unge, der alene har fået stillet en diagnose hos fx en privatpraktiserende psykolog eller psykiater, ikke vil indgå i analysen.

Det skal pointeres, at man ikke altid kan sætte lighedstegn mellem diagnose og handicap, da handicap traditionelt defineres ud fra, om man bliver begrænset i hverdagen. Kompenserende ordninger og tilpasninger kan betyde, at nogle unge med diagnoser ikke begrænses i hverdagen. Men da handicap ikke registreres i Danmark, er de udvalgte diagnoser en tilnærmelse til en gruppe unge, der ofte vil opleve at have et handicap.

Formålet med analysen her er ikke en totaltælling på, hvor mange unge der har en given diagnose eller gruppe af diagnoser, men at pege på de uddannelsesmæssige udfordringer for psykisk og fysisk udsatte unge. Unge med udviklingshæmning er fx ikke medtaget i analysen, da de typisk ikke vil uddanne sig via det ordinære system, som fx ved en STU.

Datagrundlaget af Lovmodellens datasamling, der er en 33 pct. stikprøve af befolkningen. Alle antal er afrundet til nærmeste 10'er, og andele er regnet på baggrund heraf.

I samtlige analysedele er det et krav, at man har været i landet 1. januar 2017. Endvidere er det for indvandrere et krav, at den seneste indvandringsdato er før, man fyldte 10 år.

I gang med ungdomsuddannelse som 18-årig

Populationen er alle, der er 18 år gamle 1. januar 2017. Uddannelsesstatus måles 1. oktober 2016.

Der måles på, om man enten har gennemført eller er i gang med en ungdomsuddannelse. Uddannelserne er grupperet ud fra, om de er erhvervsfaglige eller gymnasiale. Indenfor de erhvervsfaglige ligger erhvervsfaglige grundforløb og erhvervsfaglige uddannelser, mens den gymnasiale gruppe dækker samtlige gymnasiale retninger samt alle videregående uddannelser. Falder man i begge grupper, prioriteres faglært højere end gymnasial.

Analysen indeholder endvidere en anden kategori, hvor særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU) og kombineret ungdomsuddannelse ligger. Denne kategori prioriteres under gymnasiet (og dermed også faglært) i tilfælde, at man skulle have gennemført flere uddannelser.

Fuldført mindst ungdomsuddannelse som 25-årig

Populationen dækker alle, der er 25 år gamle 1. januar 2017.

Der måles på, om man har gennemført mindst en ungdomsuddannelse. Uddannelsen skal være færdiggjort 1. januar 2017. I opgørelsen prioriteres videregående uddannelser højere end ungdomsuddannelser.